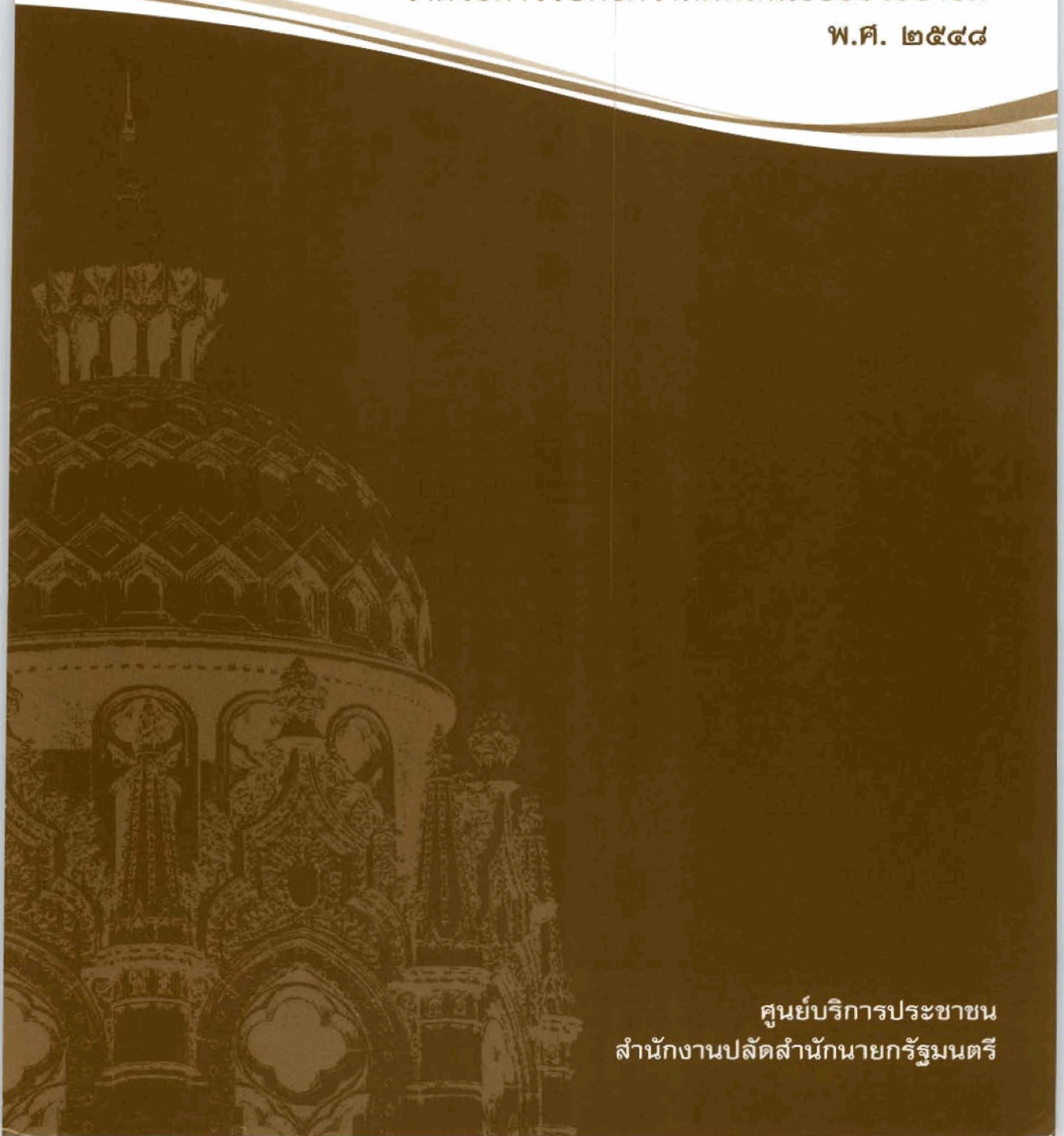

คู่มือการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ๒๕๔๘

ศูนย์บริการประชาชน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คู่มือ

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ๒๕๔๘

จัดทำโดย
ศูนย์บริการประชาชน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำในการจัดพิมพ์ครั้งที่ ๒

รัฐบาลได้มุ่งมั่นที่จะส่งเสริมและพัฒนาระบบประชาธิปไตย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจเพิ่มขึ้น ตลอดจนปรับปรุงกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยคำนึงถึงการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและสามารถแสดงความคิดเห็นของประชาชนในโครงการของรัฐได้อย่างกว้างขวาง จึงได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ว่าเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมถึงเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีความเข้าใจอันดีต่อการดำเนินการดำเนินโครงการของรัฐ ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐกับชุมชนหรือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ และโครงการของรัฐสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ เกิดผลให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีผลบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา

ความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชนเกี่ยวกับสาระสำคัญ กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของรัฐ เนื่องจากเป็นความเข้าใจพื้นฐานในการรับรู้และรับทราบถึงสิทธิของตนที่มีตามระเบียบ อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพและบรรลุสัมฤทธิ์ผลอันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐและประชาชน

ดังนั้น เพื่อให้การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ นี้ เป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ศูนย์บริการประชาชนจึงได้จัดทำคู่มือการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ฉบับนี้ขึ้น โดยครั้งนี้เป็นการจัดพิมพ์ครั้งที่ ๒ เพิ่มเติมอีกจำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและผู้สนใจทั่วไป และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ถูกต้อง และช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น

ศูนย์บริการประชาชน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำ

โดยที่ มาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติว่า "บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ"

รัฐบาลได้มุ่งมั่นที่จะส่งเสริมและพัฒนากระบวนการประชาธิปไตย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจเพิ่มขึ้น ตลอดทั้งปรับปรุงกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยคำนึงถึงการให้ข้อมูลข่าวสาร ที่ถูกต้องและความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงและแสดงความคิดเห็นของประชาชนสะดวกและหลากหลายวิธีมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถมีส่วนร่วมในโครงการของรัฐได้อย่างกว้างขวาง นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมถึงเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีความเข้าใจอันดีต่อการดำเนินโครงการของรัฐ ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐกับชุมชนหรือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ และโครงการของรัฐสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ เกิดผลให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีผลบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้เป็นไป ตามระเบียบตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๔ เป็นต้นมา

ความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชนเกี่ยวกับสาระสำคัญ กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของรัฐ เนื่องจากเป็นความเข้าใจพื้นฐานในการรับรู้และรับทราบถึงสิทธิของตนที่มีตามระเบียบ อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพและบรรลุสัมฤทธิ์ผลอันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐและประชาชน

คู่มือประชาชนเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น
ของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง
และเป็นไปในแนวทางเดียวกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชน
มีความรู้ความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟัง
ความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเจตนารมณ์
ของการมีส่วนร่วมของประชาชน และเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. ๒๕๕๐ อันนำไปสู่การพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนสืบไป

ศูนย์บริการประชาชนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นให้กับ
ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปในการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟัง
ความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้อย่างถูกต้องต่อไป

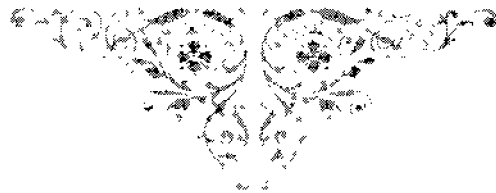
ศูนย์บริการประชาชน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สารบัญ

บทที่ ๑. สิทธิของประชาชน	๙
* สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐	๑๐
บทที่ ๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘	๑๓
* ความเป็นมา	๑๔
* สาระสำคัญ	๑๕
* โครงการของรัฐ	๑๕
* ก่อนเริ่มโครงการของรัฐ	๑๖
- ข้อมูลโครงการของรัฐที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชน	๑๖
- โครงการของรัฐที่ต้องเผยแพร่ข้อมูล	๑๖
- วัตถุประสงค์ของการเผยแพร่ข้อมูล	๑๗
- วิธีการเผยแพร่ข้อมูลของรัฐแก่ประชาชน	๑๗
- กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็น	๑๗
- วัตถุประสงค์ของการรับฟังความคิดเห็น	๑๘
- วิธีการที่รัฐจะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	๑๘
- การประกาศเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น	๑๙
- การดำเนินการเมื่อรับฟังความคิดเห็นแล้ว	๒๐
* ผลของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	๒๐
* ข้อยกเว้นของระเบียบฉบับนี้	๒๑
* สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	๒๒
* บทบาทของหน่วยงานของรัฐ	๒๕
* บทบาทของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	๒๖
* บทบาทและสิทธิของประชาชน	๒๘
บทที่ ๓. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน	๓๑
* ความหมาย	๓๒
* ความสำคัญ	๓๓
* ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	๓๓
* ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน	๓๓

ภาคผนวก

- * ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ _____ ๔๑
- * กรณีตัวอย่างการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน _____ ๕๑
- * ข้อซักถามเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ _____ ๕๓
- * กรณีตัวอย่างโครงการของรัฐที่ต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ _____ ๕๖
- * กรณีตัวอย่างโครงการของรัฐที่ไม่ต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ _____ ๕๗
- * โครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำ _____ ๕๘
รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๑
สิทธิของประชาชน

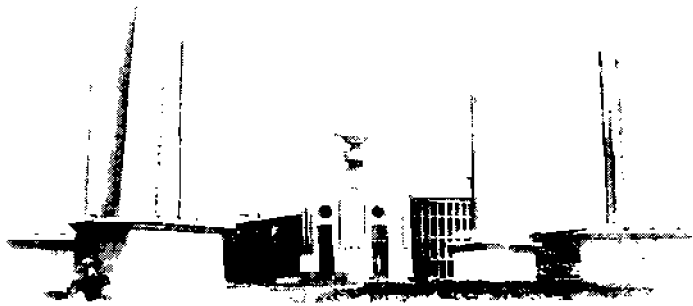
สิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. ๒๕๕๐

บทที่ ๑

สิทธิของประชาชน

สิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

ประชาชนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย ได้แก่ สิทธิที่จะไม่ให้ถูกทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรม หรือสิทธิที่จะไม่ให้มีการจับและคุมขังบุคคล หรือการกีดกันบุคคล

สิทธิที่สำคัญประการหนึ่งเป็นสิทธิที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับรองไว้ในหลายมาตรา คือ

มาตรา ๕๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตน ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน อย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ

มาตรา ๘๗ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ทูกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น

(๔) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้ง กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบ ให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

(๕) ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

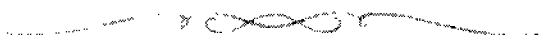
การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชาย ที่ใกล้เคียงกัน

ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนข้างต้น ปัจจุบันมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ให้สิทธินี้แก่ประชาชนบางส่วน บางประการไว้แล้ว

บทที่ ๒

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

บทที่ ๒

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕๙ ระบุว่าประชาชนมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐ ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องนั้น ซึ่งต่อมาทบวงมหาวิทยาลัยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. .... ต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

ระหว่างที่ร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวยังไม่มีผลบังคับใช้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิเชษฐ เครืองาม) ในขณะนั้นได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๔๕/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฯ เพื่อใช้บังคับในระหว่างที่ร่างพระราชบัญญัติฯ ยังไม่ผ่านรัฐสภา

ต่อมานายกรัฐมนตรีได้ลงนามในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ทั้งนี้มีผลบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติ และดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นสาระสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันเป็นการปกครอง "โดยประชาชนเพื่อประชาชน" โดยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะทำให้ฝ่ายบริหารได้รับข้อมูล หรือความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับเรื่องที่น่าออกมารับฟังเพื่อนำข้อมูลที่ได้มา ประกอบการตัดสินใจว่าสมควรดำเนินการอย่างไรกับเรื่องที่น่าออกมารับฟังนั้น และกำหนดแนวทางที่เหมาะสมและเพียงพอในการป้องกันหรือเยียวยาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ รัฐบาลได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยตรง วิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบดังกล่าวจำกัดเพียงวิธีประชาพิจารณ์ (public hearing) เพียงอย่างเดียว ซึ่งวิธีการดังกล่าวเหมาะสมกับบางสถานการณ์เท่านั้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงหลักการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับหลักสากลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จึงได้เกิดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ขึ้น

สาระสำคัญ

๑. โครงการของรัฐ

กรณีหน่วยงานของรัฐจะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ จะต้องเป็นการดำเนินการ "โครงการของรัฐ" (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๔) ดังนี้

- ๑.๑ เป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น
- ๑.๒ เป็นโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม เช่น การสร้างเขื่อน, สร้างถนน เป็นต้น

๑.๓ หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเอง/ให้สัมปทาน/อนุญาต ให้บุคคลอื่นทำ เช่น บริษัท B ได้รับสัมปทานการก่อสร้างสะพานจาก อบต. ซึ่งเป็นเจ้าของโครงการ เป็นต้น

๑.๔ เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

๒. ก่อนเริ่มโครงการของรัฐ

ก่อนเริ่มโครงการของรัฐ คือ ตั้งแต่คิดริเริ่มที่จะดำเนินโครงการ หน่วยงานของรัฐ จะต้องเผยแพร่ข้อมูลให้กับประชาชนทราบและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีก็ได้ เช่น การสำรวจความคิดเห็นหรือการประชุมปรึกษาหารือกับคนในชุมชน เป็นต้น (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๕ วรรคแรก)

๒.๑ ข้อมูลโครงการของรัฐที่จะต้องเผยแพร่แก่ประชาชน

ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่ประชาชนจะได้รับรู้ (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๗ ของระเบียบฯ) อย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- ๒.๑.๑ เหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ
- ๒.๑.๒ สาระสำคัญของโครงการ
- ๒.๑.๓ ผู้ดำเนินการ
- ๒.๑.๔ สถานที่ที่จะดำเนินการ
- ๒.๑.๕ ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ
- ๒.๑.๖ ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ
- ๒.๑.๗ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยา
- ๒.๑.๘ ประมาณการค่าใช้จ่ายและที่มาของเงิน

๒.๒ โครงการของรัฐที่จะต้องเผยแพร่ข้อมูล ดังนี้

โครงการของรัฐที่จะต้องเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบนั้นจะต้องเป็นโครงการที่เป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม โดยที่หน่วยงานของรัฐ อาจเป็นผู้ดำเนินการเอง/ให้สัมปทาน/อนุญาตให้บุคคลอื่นทำ เช่น การสร้างถนนหนทาง, การสร้างสะพานลอย, การสร้างเขื่อน เป็นต้น และโครงการนั้นจะต้องเป็น

โครงการที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียกับชุมชนท้องถิ่น

๒.๓ วัตถุประสงค์ของการเผยแพร่ข้อมูล

๒.๓.๑ เพื่อให้ประชาชนทราบและรับรู้ข้อมูลโครงการของรัฐ

๒.๓.๒ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจโครงการของรัฐ

๒.๓.๓ เพื่อให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับโครงการของรัฐ

๒.๔ วิธีการเผยแพร่ข้อมูลของรัฐแก่ประชาชน

๒.๔.๑ หน่วยงานของรัฐจะต้องเผยแพร่ข้อมูลโครงการของรัฐแก่ประชาชนในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้น <http://www.publicconsultation.opm.go.th> โดยประชาชนสามารถเข้าไปดูข้อมูลโครงการดังกล่าวได้

๒.๔.๒ โดยวิธีการเผยแพร่ทางอื่น ๆ ให้เป็นดุลยพินิจของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดวิธีการเผยแพร่ซึ่งควรจะเป็นวิธีการที่เพียงพอที่จะทำให้ประชาชนได้รับทราบและมีความเข้าใจที่ถูกต้อง เช่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน, สถานที่ที่จะก่อสร้างหรือดำเนินการโครงการนั้น ๆ, ป้ายประกาศของหมู่บ้านหรือชุมชนนั้น หรือเป็นแผ่นพับต่าง ๆ ซึ่งวิธีการเผยแพร่จะต้องเป็นที่เพียงพอที่คนในชุมชนหรือประชาชนจะเข้าใจและทราบข้อมูล เป็นต้น

๒.๕ กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็น

กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๕ วรรคแรก) มีดังนี้

๒.๕.๑ กรณีโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวาง

(๑) หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการพิจารณาแล้วเห็นควรให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(๒) ผู้มีส่วนได้เสียร้องขอให้หน่วยงานของรัฐรับฟังความคิดเห็นก่อนดำเนินโครงการ

๒.๕.๒ กรณีโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรง ถ้าเป็นโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนเริ่มดำเนินโครงการเสมอ

(ข้อ ๕ วรรคสอง) เช่น การสร้างทางรถไฟ,การสร้างทางด่วน ฯลฯ ก่อนเริ่มโครงการดังกล่าวจะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๒.๖ วัตถุประสงค์ของการรับฟังความคิดเห็น

วัตถุประสงค์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมี ๒ ประการ คือ

๒.๖.๑ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ

๒.๖.๒ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น

๒.๗ วิธีการที่รัฐจะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และโครงการที่หน่วยงานของรัฐเห็นควรมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้น มีวิธีการรับฟังความคิดเห็นโดยสามารถดำเนินการวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี ดังต่อไปนี้

(๑) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดย

(๑.๑) การสัมภาษณ์รายบุคคล

(๑.๒) การเปิดให้แสดงความคิดเห็น

- ทางไปรษณีย์
- ทางโทรศัพท์
- โทรสาร
- ระบบเครือข่ายสารสนเทศ
- ทางอื่นๆ

- (๑.๓) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ
- (๑.๔) การสนทนากลุ่มย่อย
- (๒) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำโดย
  - (๒.๑) การประชาพิจารณ์
  - (๒.๒) การอภิปรายสาธารณะ
  - (๒.๓) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
  - (๒.๔) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
  - (๒.๕) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย

๒.๘ การประกาศเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น

- ๒.๘.๑ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึง (ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง)
  - วิธีการรับฟังความคิดเห็น
  - ระยะเวลา
  - สถานที่
  - ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจ และสามารถแสดงความคิดเห็นได้
- ๒.๘.๒ ปิดไว้อย่างเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๑ วรรคสอง)
- ๒.๘.๓ ประกาศในเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้ขึ้นที่ <http://www.publicconsultation.opm.go.th> (ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๑ วรรคสอง)

๒.๙ การดำเนินการเมื่อรับฟังความคิดเห็นแล้ว

เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วจะต้องดำเนินการ ดังนี้ (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๒)

- ๒.๙.๑ หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
- ๒.๙.๒ ประกาศไว้อย่างเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการ
- ๒.๙.๓ ประกาศในเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้ขึ้นที่ <http://www.publicconsultation.opm.go.th> ให้ประชาชนทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันเสร็จสิ้น การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๓. ผลของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ถ้าผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนปรากฏว่า กรณีที่โครงการใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนและยังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการนั้นต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการ ดังนี้ (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๓)

- ๓.๑ กำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินโครงการ
- ๓.๒ ประกาศไว้อย่างเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการ
- ๓.๓ และประกาศในเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้ขึ้นที่ <http://www.publicconsultation.opm.go.th> ให้ประชาชนทราบ

๔. ข้อยกเว้นของระเบียบฉบับนี้

ระเบียบฯ นี้ไม่มีผลใช้บังคับในกรณีนี้

๔.๑ โครงการของรัฐที่กฎหมายบัญญัติวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งทำให้ไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ข้อ ๑๔) เช่น

(๑) โครงการที่ดำเนินการพัฒนาที่ดินหลายแปลงโดยการวางผังจัดรูปที่ดินใหม่ ปรับปรุงหรือจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมรับภาระและกระจายผลตอบแทน อย่างเป็นธรรม เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และชุมชน และเป็นการสอดคล้องกับการผังเมือง (ตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๔๗)

(๒) โครงการที่ดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ ในบริเวณเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท เพื่อสร้างหรือพัฒนาเมืองหรือส่วน ของเมืองขึ้นใหม่หรือแทนเมืองหรือส่วนของเมืองที่ได้รับความเสียหายเพื่อให้มีหรือทำให้ดี ยิ่งขึ้น (ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘)

(๓) โครงการที่ดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึง ที่ดินทุกแปลงเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลง ในบริเวณเดียวกันเพื่อวางผังจัดรูปที่ดินเสียใหม่ (ตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดิน เพื่อการเกษตร พ.ศ. ๒๕๑๗)

(๔) โครงการที่กำหนดให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวกับมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เพื่อความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันความเสียหาย อันอาจจะเกิด แก่ประชาชน หรือกิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศ (ตามพระราชบัญญัติ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑)

(๕) โครงการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกาศกำหนดประเภท และขนาดของโครงการ หรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ แนวทางการจัดทำรายงาน ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

สำหรับโครงการหรือกิจการแต่ละประเภท (ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕) ซึ่งเข้าข่ายยกเว้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ ข้อ ๑๔ (๑) ทำให้โครงการดังกล่าวไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ นี้ (รายละเอียดดังภาคผนวก ๖)

๔.๒ โครงการของรัฐที่เริ่มดำเนินการไปก่อนวันที่ระเบียบฯ นี้มีผลบังคับใช้ คือ โครงการที่เริ่มดำเนินโครงการไปก่อนวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘

๕. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้มีผลบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติและดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘ โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามระเบียบนี้ จึงได้มีการแต่งตั้ง "คณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน" ขึ้น

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้ลงนามในคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๕๐๕/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ แต่งตั้งคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยมี รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นายจาตุร อภิชาติบุตร) ที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานกรรมการ และผู้อำนวยการศูนย์บริการประชาชน เป็นกรรมการและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำหนดนโยบาย อำนาจการประสานงาน เพื่อให้การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง

๒. กำกับ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือและแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๓. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๔. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการศึกษาหรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๕. ขอให้หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ชี้แจง ให้ข้อมูล หรือจัดส่งเอกสารต่อ คณะกรรมการ

๖. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการ มอบหมาย

๗. รายงานผลการดำเนินการ ตลอดจนปัญหา/อุปสรรคต่อนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีเป็นระยะๆ

ในการนี้เพื่อให้การดำเนินการของคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ประกอบกับ มติที่ประชุมคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในคราวการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และครั้งที่ ๓/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนขึ้น ดังนี้

๑. คำสั่งคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่ ๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๙ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยมีผู้ตรวจราชการสำนัก นายกรัฐมนตรี (นายจตุรงค์ ปัญญาดี) เป็นประธานอนุกรรมการ ศาสตราจารย์ นันทวัฒน์ บรรมานันท์ เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ และผู้อำนวยการศูนย์บริการ ประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และให้มี อำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑.๑ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือและแนะนำหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการ ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง

๑.๒ เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน ในกรณีเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

๑.๓ มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการ มอบหมาย

๑.๔ รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนทราบ

๑.๕ ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน

๒. คำสั่งคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่ ๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๙ แต่งตั้งคณะกรรมการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยมีหัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการส่วนประสานมวลชนและประเมินผล เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ จัดทำและเผยแพร่แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน

๒.๒ จัดทำแผนและดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้มีความครอบคลุมทั่วถึง

๒.๓ เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน

๒.๔ มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะอนุกรรมการมอบหมาย

๒.๕ รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนทราบ

๒.๖ ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน

๓. คำสั่งคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่ ๓/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๙ แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและวิจัย เพื่อพัฒนา การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร. พัชรีย์ สิโรตส เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย ก๊กผล เป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๓.๑ ศึกษาและวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้ข้อมูล และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓.๒ เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน

๓.๓ มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะอนุกรรมการมอบหมาย

๓.๔ รายงานผลการดำเนินการต่อที่ประชุมคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนทราบ

๓.๕ ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน

๔ คำสั่งคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ ๑ / ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและแก้ไขปัญหาการร้องเรียน โดยมีรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี นายจาดูร อภิชาติบุตร เป็นที่ปรึกษาและผู้อำนวยการศูนย์บริการประชาชนเป็นประธานอนุกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๔.๑ ติดตามและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน

๔.๓ เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในกรณีเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

๔.๔ มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะอนุกรรมการมอบหมาย

๔.๕ รายงานการดำเนินการให้คณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทราบ

๔.๖ ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๖. บทบาทของหน่วยงานของรัฐ

หน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

๖.๑ จะต้องใช้ดุลยพินิจว่า โครงการของรัฐนั้นมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง/รุนแรง และมีความจำเป็นหรือไม่จำเป็นว่าโครงการของรัฐนั้นจะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือไม่

๖.๒ จะต้องเผยแพร่ข้อมูลในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าจะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เช่น ก่อนการสร้างถนนหนทาง หรือก่อนที่จะสร้างสะพานลอย ฯลฯ หน่วยงานนั้นจะต้องมีการเผยแพร่ข้อมูล ชี้แจงและให้เหตุผลกับประชาชนหรือผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ

๖.๓ กรณีต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน สิ่งที่หน่วยงานของรัฐต้องทำ มีดังนี้

(๑) ประกาศรายละเอียดของการรับฟัง

(๒) สรุปผลการรับฟัง

(๓) ประกาศมาตรการป้องกัน แก้ไขหรือเยียวยา

๖.๔ ต้องรับอุทธรณ์ของผู้มีส่วนได้เสีย กรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นอุทธรณ์

๗. บทบาทของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้มีหน้าที่ ดังนี้

- (๑) จัดทำและเผยแพร่แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้หน่วยงานของรัฐทราบ โดยจะจัดให้มีการสัมมนาหรือฝึกอบรมเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้
- (๒) ศึกษาหรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
- (๓) จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการประกาศ รวบรวม และให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาให้ข้อมูลความคิดเห็น หรือเสนอแนะด้วยก็ได้

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และระบบเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลโครงการของรัฐและข้อมูลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนที่เว็บไซต์

<http://www.publicconsultation.opm.go.th>

๘. บทบาทและสิทธิของประชาชน

ก่อนการดำเนินการโครงการของรัฐประชาชนมีบทบาทที่สำคัญตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ฉบับนี้ คือ

๑. ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลโครงการ โดยสามารถดูข้อมูลดังกล่าวได้จากระบบเครือข่ายสารสนเทศของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี <http://www.publicconsultation.opm.go.th> หรือสถานที่ที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการนั้น หรือสถานที่ที่จะดำเนินโครงการ เมื่อรับรู้โครงการของรัฐแล้วต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้องเกี่ยวกับข้อมูลโครงการของรัฐ

๒. ก่อนการดำเนินโครงการของรัฐ ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและนำเสนอความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการของรัฐ

๓. กรณีโครงการของรัฐไม่มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้มีส่วนได้เสียอันหมายถึง ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายโดยตรงจากการดำเนินโครงการของรัฐ สามารถร้องขอต่อผู้มีอำนาจสั่งให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ดังนี้

๓.๑ โครงการของราชการส่วนกลาง ร้องขอต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

๓.๒ โครงการของราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

๓.๓ โครงการของราชการกรุงเทพมหานคร ร้องขอต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

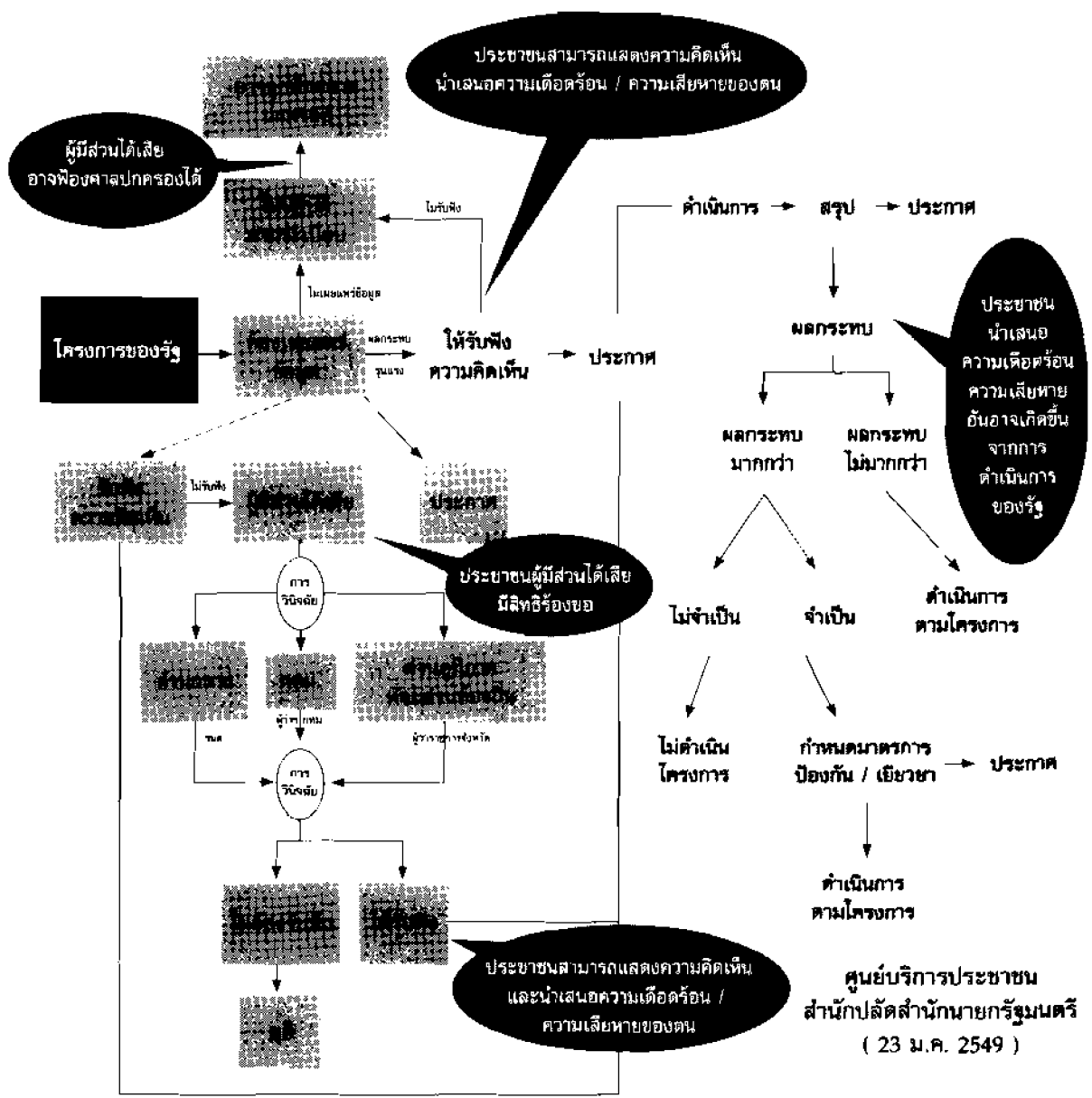
๔. ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิที่จะฟ้องศาลปกครองได้ กรณีที่

๔.๑ หน่วยงานของรัฐไม่เผยแพร่ข้อมูลโครงการของรัฐ ถือว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ

๔.๒ กรณีมีการเผยแพร่ข้อมูลโครงการของรัฐ และโครงการดังกล่าวมีผลกระทบรุนแรงแต่ไม่ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งถือว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ

๕. หลังจากการรับฟังความคิดเห็นแล้ว ประชาชนมีสิทธิรับรู้การประกาศสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนได้ในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นที่ <http://www.publicconsultation.opm.go.th> สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานและสถานที่ดำเนินโครงการ

ขั้นตอนและกระบวนการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

บทที่ ๓

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

บทที่ ๓

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

ศาสตราจารย์ กิจฉล

ความหมาย

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระในทางความคิดมีความรู้ความสามารถในการกระทำ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ โดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงที่สุด กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตน ร่วมคิดร่วมกันวางแผนงาน ร่วมดำเนินการ ร่วมกันติดตามประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

๑. เพื่อต้องการให้ประชาชนเกิดความผูกพัน รู้สึกรัก และมีจิตสำนึกเป็นเจ้าของท้องถิ่นของตนเอง
๒. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ บริหารงานด้วยความโปร่งใส ตรงกับความต้องการของประชาชน และรับผิดชอบต่อประชาชนมากที่สุด
๓. เพื่อให้มีการตรวจสอบการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐทุกชั้นตอน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถแบ่งได้เป็น ๕ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ ให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนและเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางเลือกและทางเลือก

ระดับที่ ๒ หรือ เพื่อได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับปัญหาทางเลือกและแนวทางแก้ไข

ระดับที่ ๓ เข้ามามีบทบาท เพื่อร่วมทำงานกับประชาชนเพื่อสร้างความมั่นใจกับประชาชนว่า ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะได้รับการพิจารณา

ระดับที่ ๔ สร้างความร่วมมือ เพื่อเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจตั้งแต่การระบุปัญหาพัฒนาทางเลือกและแนวทางแก้ไข

ระดับที่ ๕ เสริมอำนาจ เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม*

๑. เพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น

๒. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ

๓. การสร้างความฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

*ผศ.ดร. อรทัย ก๊กผล อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๕. การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๕. การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้

๖. ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึก ห่วงกังวลของประชาชนและเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน

๗. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของคนสาธารณสุข ถือว่าเป็นการให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ และเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

๘. ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น เป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม*

๙. เกิดความรู้สึกร่วมและรู้สึกรักและแสดงความเป็นเจ้าของท้องถิ่นของตนเอง

๑๐. มีประสบการณ์และคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง

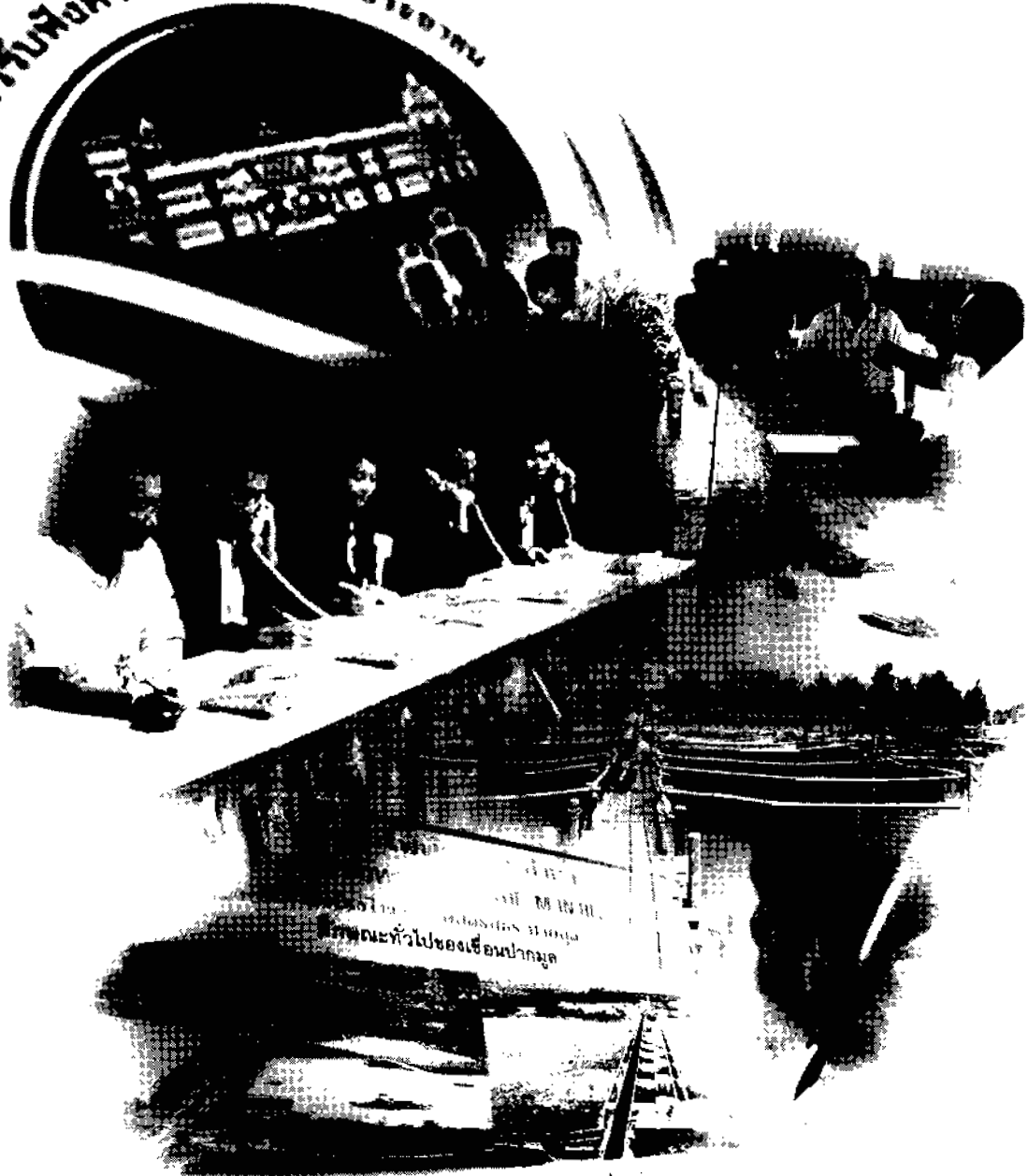
๑๑. เห็นความสำคัญของตนเองและมีส่วนรับรู้ถึงปัญหา อุปสรรคและสามารถแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของตนเองได้

๑๒. สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่และการบริการที่ดีขึ้น

๑๓. สามารถป้องกันการบริหารการจัดการของหน่วยงานของรัฐที่ไม่โปร่งใส ไม่ถูกต้อง และไม่เกิดประโยชน์ในท้องถิ่นได้

การนิเทศงานคดีแพ่งที่ศาล

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ 17 กรกฎาคม
วันจันทร์ที่ 6 กรกฎาคม

๓ ศาลแพ่งกรุงเทพใต้
กรุงเทพฯ

บทที่ ๔

ความสัมพันธ์ของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

บทที่ ๔

ความสัมพันธ์ของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนให้การดำเนินโครงการของรัฐประสบผลสำเร็จ เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินโครงการของรัฐนั้น ได้ตรงตามความต้องการของประชาชน และเป็นประโยชน์กับประชาชนในภาพรวมได้มากที่สุด โดยประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับการดำเนินโครงการของรัฐนั้น

ภาคผนวก

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ๒๕๔๘**

**ศูนย์บริการประชาชน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี**

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๘"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชามติ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"โครงการของรัฐ" หมายความว่า การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

"ผู้มีส่วนได้เสีย" หมายความว่า ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง และให้หมายรวมถึงนายกรัฐมนตรี ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักนายกรัฐมนตรีและส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมซึ่งไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

ข้อ ๕ ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ ๓ ให้ประชาชนทราบ และจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ ๕ ด้วยก็ได้

หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ ๕ ก่อนเริ่มดำเนินการ

ข้อ ๖ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐตามข้อ ๕ วรรคหนึ่ง เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอรัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร จะสั่งหน่วยงานของรัฐให้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยเร็ว

ข้อ ๗ ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชน อย่างน้อย ต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

(๑) เหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ

(๒) สาระสำคัญของโครงการ

(๓) ผู้ดำเนินการ

(๔) สถานที่ที่จะดำเนินการ

(๕) ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ

(๖) ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

(๗) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่ที่จะดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าว

(๘) ประมาณการค่าใช้จ่าย ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้ดำเนินโครงการของรัฐเอง ให้ระบุที่มาของเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินโครงการนั้นด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนตามวรรคหนึ่งในระบบเครือข่ายสารสนเทศ ที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๘ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชน มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ โครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูล แก่ประชาชนก็ได้

ข้อ ๙ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามข้อ ๘ อาจใช้วิธีการอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดยวิธีดังต่อไปนี้

- (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล
- (ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทางระบบ เครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด
- (ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงาน ของรัฐ ที่รับผิดชอบโครงการ

(ง) การสนทนากลุ่มย่อย

(๒) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

- (ก) การประชาพิจารณ์
- (ข) การอภิปรายสาธารณะ
- (ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
- (ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- (จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย

(๓) วิธีอื่นที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยวิธีอื่น นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ จะทำให้การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบรรลุ วัตถุประสงค์ตามข้อ ๘ หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีนั้นก็ได้ แต่เมื่อดำเนินการแล้วให้แจ้งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบด้วย

ข้อ ๑๑ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศ ให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่น ที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๑๒ เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่าการดำเนินโครงการของรัฐ โครงการใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนตามข้อ ๗ (๗) ถ้ายังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐนั้นและประกาศให้ประชาชนทราบ

ให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับแก่

- (๑) โครงการของรัฐที่กฎหมายบัญญัติวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นการเฉพาะ
- (๒) โครงการของรัฐที่เริ่มดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำและเผยแพร่แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้หน่วยงานของรัฐทราบ โดยจะจัดให้มีการสัมมนาหรือฝึกอบรมเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้

(๒) ศึกษาหรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(๓) จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนและข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบนี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะเชิญผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาให้ข้อมูลความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะด้วยก็ได้

ข้อ ๑๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

กรณีตัวอย่างการดำเนินการตามระเบียบฉบับนี้

โครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในชุมชนเทศบาลนครสมุทรสาคร

การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีประชาพิจารณ์เกี่ยวกับโครงการปรับปรุง และจัดทำรูปแบบรายละเอียดก่อสร้างโครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในชุมชนเทศบาลนครสมุทรสาคร เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนี้

๑. วิธีการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมประชาพิจารณ์ ซึ่งมี ๒ วิธี ดังนี้
  - ๑.๑ การแสดงความคิดเห็นด้วยวาจาต่อที่ประชุม ให้เวลาคนละไม่เกิน ๓ นาที
  - ๑.๒ การแสดงความคิดเห็นเป็นเอกสาร โดยเขียนลงในแบบฟอร์มที่เตรียมไว้ให้
๒. บรรยายเพื่อชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ โดยการนำเสนอบนจอภาพ ดังนี้
  - ๒.๑ วัตถุประสงค์ เหตุผลและความจำเป็นของโครงการ

จังหวัดสมุทรสาครมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศและการเพิ่มขึ้นของประชากร ชุมชน และอุตสาหกรรมทำให้แหล่งน้ำเน่าเสียในแหล่งน้ำลำคลองทางจังหวัดสมุทรสาคร จึงมีความต้องการที่จะฟื้นฟูและปรับปรุงแหล่งน้ำลำคลองดังกล่าว

๒.๒ สาระสำคัญของโครงการมีองค์ประกอบของโครงการ คือ ระบบระบายน้ำและท่อรวบรวมน้ำเสีย โดยมีโรงบำบัดน้ำเสียแบบชีวภาพชนิดเติมอากาศระบบคลองวนเวียน

๒.๓ ผู้ดำเนินการ ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาครเป็นผู้ดำเนินการศึกษาปรับปรุง และจัดทำรูปแบบรายละเอียดก่อสร้าง จากนั้นแล้วจะมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครรับผิดชอบก่อสร้าง และบริหารจัดการโครงการบำบัดน้ำเสียต่อไป

๒.๔ สถานที่ที่ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ในตำบลมหาชัย ในเขตเทศบาลนครสมุทรสาครและพื้นที่ข้างเคียงในเขตตำบลท่าทราย ตำบลท่าจีนและตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

๒.๕ ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการก่อสร้างระบบระบายน้ำ ใช้เวลา ๒ ปี การก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียและโรงบำบัดน้ำเสีย ๓ ปี งบประมาณค่าใช้จ่ายทั้งหมด ๑,๒๙๐ ล้านบาท

๒.๖ ผลกระทบในระหว่างก่อสร้างที่มีต่อประชาชน ได้แก่ การจราจร การขุดดิน กองดิน และอุปกรณ์ต่างๆ ผลของสภาพน้ำใต้ดินและฐานราก ผลของการก่อสร้างวางท่อระบายน้ำใหม่ต่อการเกิดน้ำท่วมและผลเสียทางเศรษฐกิจ

๒.๗ มาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

- การจัดการทางด้านการจราจร
- การจัดการทางด้านกลิ่นเสียง และแมลงรบกวนมาตรการป้องกันแก้ไข

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอยู่ในสัญญาว่าจ้าง

๒.๘ ผลประโยชน์ของการก่อสร้าง จะช่วยลดปริมาณความสกปรกในน้ำเสีย จากชุมชน ลดปัญหาน้ำท่วมขัง ลดมลพิษและการสุขภาพที่ดี มีผลดีต่อการพัฒนาใช้ที่ดิน ทำให้สภาพสังคมดีขึ้นและส่งเสริมด้านความงามตามธรรมชาติและสภาพพักผ่อนหย่อนใจ

๒.๙ การประชาสัมพันธ์โครงการมีการปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๘ การประชุมกลุ่มย่อย ๒ ครั้ง คือเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ และเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ รวมทั้งบริษัทที่ปรึกษาได้นำประชาชนที่ได้รับผลกระทบเยี่ยมชม โรงปรับปรุงคุณภาพน้ำเทศบาลนครนนทบุรี และโรงบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองแสนสุข

๒.๑๐ ดำเนินการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยคณะกรรมการ ประชาพิจารณ์ เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการประชุมแสดงความคิดเห็นด้วยวาจา เพื่อให้ทุกคน มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นเป็นเอกสารโดยเขียนลงในแบบฟอร์มที่เตรียมไว้ เจ้าหน้าที่จะรับเอกสารมาบันทึกและพิมพ์ให้ผู้เข้าร่วมประชุม ประชาพิจารณ์ทราบ (ผ่านจอภาพ) แล้วคณะกรรมการประชาพิจารณ์อ่านให้ผู้เข้าร่วมประชุมประชาพิจารณ์ทราบและมีตัวแทนเจ้าหน้าที่ของโครงการประชาพิจารณ์เป็นผู้ตอบชี้แจง

๒.๑๑ สรุปการชี้แจงประเด็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการตามความคิดเห็นของประชาชน

๒.๑๒ จังหวัดสมุทรสาครได้ทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยวิธีประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ข้อ ๑๑ วรรคสองและข้อ ๑๒) คือประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งต้องดำเนินการภายในวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๙ โดยให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงาน สถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้น และประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

***ข้อซักถามเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘**

๑. คำถาม การก่อสร้างโครงการของรัฐ เช่น ถนน สะพาน ต้องทำการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งหมดหรือไม่

คำตอบ กรณีที่จะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จะต้องเข้าองค์ประกอบข้อ ๔

๑. เป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ
๒. เป็นโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม
๓. หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเอง/ให้สัมปทาน/อนุญาตให้บุคคลอื่นทำ
๔. เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียกับชุมชนท้องถิ่น

การก่อสร้างโครงการของรัฐ เช่น ถนน สะพาน ที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะต้องเป็นโครงการของรัฐ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ข้อ ๔ จะทั้งหมดหรือไม่นั้น จะต้องดูว่าครบองค์ประกอบของคำว่า "โครงการของรัฐ" ตามระเบียบฯ ข้อ ๔ หรือไม่ ถ้าครบองค์ประกอบทั้งหมดก็จะต้องเผยแพร่ข้อมูลโครงการก่อนแล้วจึงพิจารณาต่อไปว่า ๑. หากมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ๒. หากมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วยก็ได้

ดังนั้น การก่อสร้างโครงการของรัฐ เช่น ถนน สะพาน ที่ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะต้องเป็นโครงการของรัฐที่ดำเนินการโดยส่วนราชการ/หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ทั้งเป็นผู้ดำเนินการเอง/ให้สัมปทาน/อนุญาตให้บุคคลอื่นทำ แล้วทำให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียกับชุมชนท้องถิ่น

๒. คำถาม การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจำเป็นต้องลง "เว็บไซต์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี" ทุกรายการใช่หรือไม่ แล้ว "เว็บไซต์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี" จะมีพื้นที่เพียงพอที่จะรองรับข้อมูลของทั้งประเทศหรือไม่

คำตอบ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้

เว็บไซต์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถที่จะรองรับข้อมูลของทั้งประเทศได้ โดยขณะนี้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดทำระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลโครงการของรัฐและข้อมูลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชน และได้เปิดประกาศแล้วที่ <http://www.publicconsultation.opm.go.th>

ดังนั้น การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไม่จำเป็นที่จะต้องลงทุกรายการรายการที่จะลงจะต้องมีรายละเอียด ตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง

๓. คำถาม การประชาคมเกี่ยวกับการจัดซื้อที่ดินเพื่อทำเป็นปอขยะ มีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร และต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจำนวนเท่าไร และต้องให้ประชาชนมีความเห็นชอบโครงการจำนวนเท่าไรจึงจะจัดซื้อที่ดินได้

คำตอบ การประชาคมไม่มีรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการรับฟังความคิดเห็น สามารถปรับใช้กับเทคนิคอื่นๆ ที่ได้เขียนไว้ในคู่มือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และจำนวนการรับฟังความคิดเห็นไม่ได้กำหนดจำนวนไว้ว่าจะรับฟังจำนวนเท่าไรให้เป็นดุลยพินิจของหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการ

๔. คำถาม การประชาคมถือเป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามข้อ ๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือไม่ ถ้าใช่แล้วมีความหมายว่าอย่างไร

คำตอบ ประชาคม ตามราชบัณฑิตยสถาน หมายความว่า ชุมชน, กลุ่มชน ซึ่งอยู่รวมกันและมีการติดต่อสัมพันธ์กัน

การประชาคม ถือเป็นการสนทนากลุ่มย่อยหรือการประชุมปรึกษาหารือเพื่อรับฟังความคิดเห็นหรือการหาประชาติของชุมชนอย่างหนึ่ง หากเป็นการประชุมระดับตัวแทนและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย จึงถือเป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามข้อ ๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

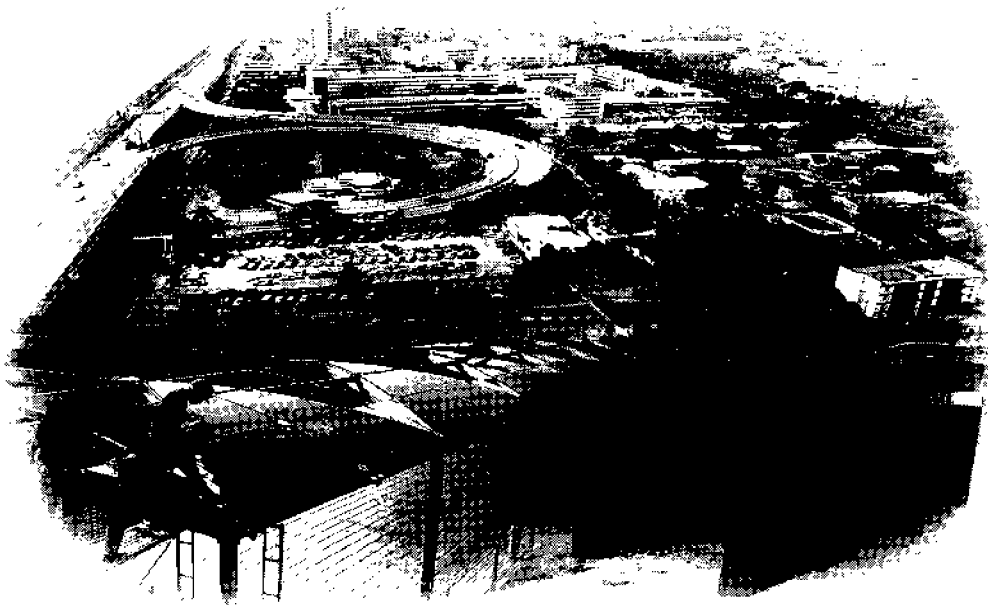
๕. คำถาม ที่ขอนแก่นได้งบประมาณสร้างสะพานลอยข้ามถนนแต่ทำประชาพิจารณ์ไป ๓ ครั้งแล้วก็ไม่ดำเนินการก่อสร้างสักที จะแก้ปัญหาอย่างไร ฟ้องใครได้บ้าง โปรดชี้แนะ

คำตอบ การก่อสร้างสะพานลอยข้ามถนน เมื่อมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยวิธีประชาพิจารณ์ไปแล้ว ๓ ครั้ง ไม่มีการดำเนินการก็เป็นดุลยพินิจของหน่วยงานของรัฐว่าจะก่อสร้างหรือไม่เมื่อได้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว

และการจะฟ้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับระเบียบฯ นั้น จะต้องเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบฯ ได้แก่ มิได้เผยแพร่ข้อมูลโครงการของรัฐหรือจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นกรณีที่โครงการเกิดผลกระทบรุนแรงก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ ตามข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ในกรณีนี้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถร้องขอ รัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร เพื่อร้องขอให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๖ ทั้งนี้ การฟ้องร้องหน่วยงานสามารถฟ้องได้ที่ศาลปกครอง

๖. คำถาม หน่วยงานของรัฐใช้ดุลยพินิจสุดท้ายแล้วว่าไม่รับฟังอุทธรณ์ยืนยันทำโครงการต่อไปศาลปกครองจะมีอำนาจสั่งยุติโครงการได้หรือไม่

คำตอบ กรณีที่ศาลปกครองจะสั่งได้ คือ กรณีที่หน่วยงานของรัฐดำเนินโครงการโดยไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลโครงการของรัฐหรือไม่มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน กรณีโครงการของรัฐมีผลกระทบรุนแรงและมีผู้มีส่วนได้เสียยื่นฟ้อง แต่กรณีนี้เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐยืนยันทำโครงการ หากโครงการมีผลกระทบมากกว่าข้อมูลผลกระทบเดิมที่เคยเผยแพร่ไว้ตามข้อ ๗ หน่วยงานของรัฐนั้น จะต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไขหรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายตามระเบียบฯ ข้อ ๑๓

* กรณีตัวอย่างโครงการของรัฐที่จะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๘

ลำดับ	ชื่อโครงการ	หน่วยงาน	จังหวัด
๑	โครงการระบบไฟฟ้า 5 สายทาง - สายสีเขียว ช่วงหนองขี้ต - สะพานใหม่ และช่วงแบบริ่ง - สมุทรปราการ	สำนักงานนโยบายและ แผนการขนส่งจราจร	
๒	โครงการรถไฟฟ้า 5 สายทาง - สายสีน้ำเงิน และสายสีม่วง (ช่วงบางใหญ่ - บางซื่อ)	สำนักงานนโยบายและ แผนการขนส่งจราจร	
๓	โครงการรถไฟฟ้า 5 สายทาง - โครงการรถไฟฟ้าสายสีแดง ช่วงบางซื่อ-รังสิต ช่วงบางซื่อ-คลองขวาง	สำนักงานนโยบายและ แผนการขนส่งจราจร	
๔	โครงการก่อสร้างอุโมงค์ลอดทางรถไฟบริเวณจุดตัด ถนนสีโรรสกับทางรถไฟสายใต้	สำนักงานจังหวัดยะลา	
๕	โครงการปรับปรุงถนนลูกรังเพื่อการเกษตร หมู่ 1,3,8	องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมพร จ.หนองคาย	
๖	โครงการก่อสร้างคันกันน้ำระหว่างหนองแคน-แม่น้ำสงคราม จ.หนองคาย	องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมพร	
๗	โครงการก่อสร้างศาลาเอนกประสงค์ หมู่ที่ 9 และหมู่ 13,14	องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมพร จ.หนองคาย	
๘	โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ 6, 5, 4, 8, 10 และหมู่ 12	องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมพร จ.หนองคาย	
๙	โครงการขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร หมู่ที่ 11	องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมพร จ.หนองคาย	
๑๐	โครงการก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ตำบลบ้านเดื่อ ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย	อบต. บ้านเดื่อ อ.เมือง จ.หนองคาย	
๑๑	โครงการปรับปรุงถนนลูกรังและวางท่อระบายน้ำ คสล. หมู่ที่ ๒,๕,๙	องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมพร ต.วังหลวง จ.หนองคาย	
๑๒	โครงการสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ม. 4 บ้านนาสูน	องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมพร ต.วังหลวง จ.หนองคาย	
๑๓	โครงการสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย เทศบาล เมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองทุ่งสง	

* โครงการของรัฐที่ไม่ต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

๑	โครงการจัดอบรมด้านสุขาภิบาลอาหาร ประจำปี ๒๕๔๔ ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯ คือ เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	เทศบาลตำบลเชียงคำ	
๒	โครงการอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯคือ เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่	
๓	โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านการบังคับคดีและวางทรัพย์แก่ประชาชน ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯคือ เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	กรมบังคับคดี	
๔	โครงการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯคือ เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	กรมบังคับคดี	
๕	โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯคือ เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	กรมส่งเสริมการเกษตร	
๖	โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อพัฒนาสู่เกษตรปลอดภัย ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯคือ เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา	
๗	โครงการเขตปลอดโรคพิษสุนัขบ้า อ.แก่ง จ.ระยอง ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯคือ เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	เทศบาลเมืองแกลง	
๘	โครงการแข่งขันประเพณีหนองฮี คัฟ ครั้งที่ ๑๔ ประจำปี ๒๕๔๔ ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯคือเป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	อบต. หนองฮี จ. ร้อยเอ็ด	
๙	โครงการออกเยี่ยมมารดาและทารกหลังคลอด ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯคือ เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง	
๑๐	โครงการรณรงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯคือ เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	เทศบาลตำบลเชียงคำ	
๑๑	โครงการรณรงค์ส่งเสริมการสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯ คือ เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง	เทศบาลตำบลเชียงคำ	

* โครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๑ (ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๕) ฉบับที่ ๒ (ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๓๕) และ ฉบับที่ ๓ (ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๕) ที่ได้กำหนดโครงการหรือกิจการที่ต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ ๒๒ ประเภท ซึ่งเข้าช้อยกเว้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ ข้อ ๑๔ (๑) ทำให้โครงการดังกล่าวไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ นี้ ดังนี้

๑. เขื่อนกักเก็บน้ำหรืออ่างน้ำที่มีปริมาตรเก็บกักน้ำตั้งแต่ ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไปหรือมีพื้นที่เก็บกักน้ำตั้งแต่ ๑๕ ตารางกิโลเมตรขึ้นไป

๒. การชลประทานที่มีพื้นที่การชลประทานตั้งแต่ ๔๐,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป

๓. สนามบินพาณิชย์ทุกขนาด

๔. โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศที่มีจำนวนตั้งแต่ ๔๐ ห้องขึ้นไป

๕. ระบบทางพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษ หรือโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับทางพิเศษ หรือระบบมวลชนที่ใช้รางทุกขนาด

๖. การทำเหมือง ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ทุกขนาด

๗. นิคมอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยนิคมอุตสาหกรรม หรือโครงการที่มีลักษณะเดียวกับนิคมอุตสาหกรรมทุกขนาด

๘. ท่าเรือพาณิชย์ที่สามารถรับเรือขนาดตั้งแต่ ๕๐๐ ตันกรอสขึ้นไป

๙. โรงไฟฟ้าพลังความร้อนที่มีกำลังผลิตกระแสไฟฟ้าตั้งแต่ ๑๐ เมกกะวัตต์ขึ้นไป

๑๐. การอุตสาหกรรม

(๑) อุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่ใช่วัตถุดิบซึ่งได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือการแยกก๊าซธรรมชาติในกระบวนการผลิตตั้งแต่ ๑๐๐ ตันต่อวัน

(๒) อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมทุกขนาด

(๓) อุตสาหกรรมแยกหรือแปรสภาพก๊าซธรรมชาติทุกขนาด

(๔) อุตสาหกรรมคลอ-แอลคาไลน์ (Chlor-alkaline industry) ที่ใช้โซเดียมคลอไรด์ (NaCl) เป็นวัตถุดิบในการผลิตโซเดียมคาร์เนต (Na_2CO_3) โซเดียมไฮดรอกไซด์ (NaOH) กรดไฮโดรคลอริก (HCl) คลอรีน (Cl_2) โซเดียมไฮโปคลอไรด์ (NaOCl) และปูนคลอรีน (Bleaching Powder) ที่มีกำลังผลิตสารดังกล่าวแต่ละชนิดหรือรวมกันตั้งแต่ ๑๐๐ ตันต่อวันขึ้นไป

(๕) อุตสาหกรรมเหล็ก และ/หรือเหล็กกล้าที่มีกำลังผลิตตั้งแต่ ๑๐๐ ตัน ต่อวันขึ้นไป

(๖) อุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์ทุกขนาด

(๗) อุตสาหกรรมถลุงแร่หรือหลอมโลหะซึ่งมีใช่อุตสาหกรรมเหล็ก หรือเหล็กกล้าที่มีกำลังผลิตตั้งแต่ ๕๐ ตันต่อวันขึ้นไป

(๘) อุตสาหกรรมการผลิตเยื่อกระดาษที่มีกำลังผลิตตั้งแต่ ๕๐ ตันต่อวันขึ้นไป

๑๑. โครงการทุกประเภทที่อยู่ในพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ กำหนดให้เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ บี

๑๒. การถมที่ดินในทะเลทุกขนาด

๑๓. อาคารที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ ฝั่งทะเล ทะเลสาบหรือชายหาด หรือที่อยู่ใกล้หรือในอุทยานแห่งชาติ หรืออุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นบริเวณที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอาคารที่มีขนาด

(๑) ความสูงตั้งแต่ ๒๓.๐๐ เมตรขึ้นไป

(๒) มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ ตารางเมตร

ตารางเมตร

๑๔. อาคารที่อยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ ๘๐ ห้องขึ้นไป

๑๕. การจัดสรรที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย หรือเพื่อประกอบการพาณิชย์ จำนวนที่ดินแปลงย่อยตั้งแต่ ๕๐๐ แปลง หรือที่ดินเกินกว่า ๑๐๐ ไร่

๑๖. โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล

(๑) กรณีที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำฝั่งทะเล ทะเลสาบหรือชายหาด ซึ่งเป็นบริเวณที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีเพียงสำหรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน ตั้งแต่ ๓๐ เตียงขึ้นไป

(๒) กรณีโครงการที่ไม่อยู่ในข้อแรกที่มีเตียงสำหรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน ตั้งแต่ ๖๐ เตียงขึ้นไป

๑๗. อุตสาหกรรมผลิตสารออกฤทธิ์ หรือสารที่ใช้ป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืช หรือสัตว์ โดยกระบวนการทางเคมีทุกขนาด

๑๘. อุตสาหกรรมผลิตปุ๋ยเคมีโดยกระบวนการทางเคมีทุกขนาด

๑๙. ทางหลวงหรือถนนทุกขนาดที่เทียบเท่าหรือสูงกว่ามาตรฐานต่ำสุดของทางหลวงชนบทขึ้นไป โดยรวมความถึงการก่อสร้างคันทางให้เพิ่มเติมจากคันทางที่มีอยู่ ซึ่งมีความหมายตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงที่ตัดผ่านพื้นที่ดังต่อไปนี้

(๑) พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมาย ว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

(๒) พื้นที่อุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

(๓) พื้นที่ลุ่มแม่น้ำชั้น ๒ ตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว

(๔) พื้นที่เขตป่าชายเลนที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ

(๕) พื้นที่ชายฝั่งทะเลในระยะ ๕๐ เมตร ห่างจากระดับน้ำทะเลขึ้นสูงสุด

๒๐. โรงงานปรับปรุงคุณภาพของเสียรวมถึงปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

๒๑. อุตสาหกรรมประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำตาล ดังต่อไปนี้

(๑) การทำน้ำตาลทรายดิบ น้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ทุกขนาด

(๒) การทำกลูโคส เดกซ์โทรส ฟรักโทส หรือผลิตภัณฑ์อื่นที่คล้ายคลึงกันที่มีกำลังผลิตตั้งแต่ ๒๐ ตันต่อวัน

๒๒. การพัฒนาปิโตรเลียม

(๑) การสำรวจและ/หรือผลิตปิโตรเลียมทุกขนาด

(๒) ระบบการขนส่งปิโตรเลียมและน้ำมันเชื้อเพลิงทุกขนาด

ศูนย์บริการประชาชน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ช่องทางการร้องเรียน

สายด่วนของรัฐบาล โทร.1111 บริการ 24 ชั่วโมง

www.1111.go.th

ตู้ ปณ. 1111 ปณ. ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานคร 10302

จุดบริการประชาชน 1111 ทำเนียบรัฐบาล

www.opm.go.th/opminter/link/sbc/index.html

E-mail : psc@opm.go.th

ผลิตโดย บริษัท คาริสมา มีเดีย จำกัด

เลขที่ 1999/88 ซอยลาดพร้าว 101 ถนนลาดพร้าว

แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0-2938-1988 โทรสาร 0-2938-9110

ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล เลขที่ 1 ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทร. 02-2831270-84, 02-2807171, สายด่วนรัฐบาล 1111 โทรสาร 02-2814358

www.publicconsultation.opm.go.th E-mail : publichearing@opm.go.th